

بررسی مدیریت بیماری های عفونی پس از حوادث و بلایای طبیعی در ایران

آرام کریمیان¹، کامل عبدی²، مختار یعقوبی³

¹ گروه فوریت های پزشکی، دانشکده پیراپزشکی، دانشگاه علوم پزشکی کردستان، سنندج، ایران (نویسنده مسئول)

² گروه هوشبری، دانشکده پیراپزشکی، دانشگاه علوم پزشکی کردستان، سنندج، ایران

³ گروه اتاق عمل، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی کردستان، سنندج، ایران

مقدمه و هدف: بیماری های عفونی یک عامل عمده مرگ و میر در شرایط پس از وقوع حوادث و بلایا هستند تا جایی که گاهی اوقات تعداد تلفات ناشی از بیماری های عفونی از تعداد تلفات اولیه بلایا بیشتر بوده است. براساس نتایج مطالعات، بیماری های عفونی تنفسی، بیماری های منتقله از راه آب و بیماری های مرتبط با ازدحام جمعیت بیشترین شیوع را بعد از وقوع بلایا داشته اند. از بین رفتن زیرساخت های بهداشتی، مصرف آب و مواد غذایی ناسالم، محل اسکان غیر بهداشتی، دفع غیربهداشتی فاضلاب، سوء تغذیه و ناکارآمدی برنامه های کنترل عفونت از مهمترین عوامل بروز بیماری های عفونی بعد از وقوع حوادث و بلایا می باشد. با توجه به اینکه ایران یکی از حادثه خیز ترین کشورهای دنیا می باشد لذا هدف از انجام این مطالعه بررسی مدیریت بیماری های عفونی پس از حوادث و بلایای طبیعی در ایران می باشد.

روش پژوهش: در این مطالعه پنج بانک اطلاعاتی شامل بانک اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی، پایگاه جستجوی اطلاعات و مدارک علمی کشور، بانک اطلاعات توانبخشی ایران، بانک اطلاعات مقالات علوم پزشکی و بانک اطلاعات نشریات کشور با استفاده از کلید واژه های بیماری های عفونی، بیماری های واگیر، اپیدمی، حوادث و بلایا و زلزله جستجو شدند. با مطالعه مقالات، مقالاتی را که مرتبط با هدف مطالعه بود انتخاب شدند.

نتایج: براساس نتایج مطالعات و اسناد علمی، مدیریت و کنترل بیماری های عفونی در حوادث و بلایا نیازمند برنامه ریزی و دستورالعمل های مستند می باشد. در حال حاضر در ایران یکی از استاد مهم در این زمینه برنامه ملی عملیات پاسخ به بیماری های واگیر در بلایا و فوریت ها می باشد. هدف از تدوین این سند تأمین سلامت و پیشگیری از بروز و شیوع و گسترش بیماری ها و کاهش مرگ و میر و عوارض ناشی از آنها در جمعیت آسیب دیده است. اولین مرحله بعد از وقوع بلایا، ارزیابی سریع بهداشتی منطقه حادثه دیده می باشد. برقراری نظام مراقبت بیماری ها، پیشگیری و کنترل بیماری های واگیر، ایمن سازی، بررسی طغیان ها و کنترل طغیان بیماری ها به ترتیب در مراحل بعدی قرار می گیرند.

بحث: با توجه به حادثه خیز بودن ایران، آمادگی سیستم های بهداشتی-درمانی امری ضروری است تا بتواند به انبوه نیازها که مشخصه بحران است پاسخ دهد. کنترل بیماری های عفونی به عنوان جزء کلیدی پاسخ نظام بهداشتی محسوب شده و در حفظ سلامت بازماندگان نقش حیاتی دارد. تدوین دستورالعمل کنترل بیماری های عفونی به تنهایی کافی نمی باشد. آموزش مفاهیم به پرسنل واحد های مختلف بهداشتی-درمانی و انجام تمرین و مانور ضروری می باشد.